

Návrh expozície pre Ekocentrum Čunovo

Cieľová skupina: MŠ, ZŠ, SŠ, rodiny s deťmi, turisti

Čísla učební slúžia pre účel tematického rozdelenia expozície, ale nezodpovedajú číslam miestností v arch. projekte Ekocentra Čunovo. Rozloženie tém do učební bude predmetom ďalších diskusií.

UČEBŇA 1: TEMATICKÉ ZAMERANIE – VODA

Cieľ: Priblížiť návštevníkom vznik a vývoj vnútrozemskej delty, ako aj prírodné zákonitosti v krajine, ktorú formovala a stále výrazne ovplyvňuje rieka Dunaj.

Témy:

- Rieka Dunaj – čo je vnútrozemská delta, ako vznikala, delta v minulosti, dnes - vznik/postupná premena
- Žitný ostrov – podzemná voda, dôležitá zásobáreň pitnej vody, riziko znečistenia podzemných vôd
- VD Gabčíkovo - hospodársky význam VD, vplyv na prírodu/biodiverzitu/krajinu, negatíva/pozitíva
- Zápľavy, príčiny, možné riešenia, život v krajine ovplyvnenej záplavami
- Rastliny a živočíchy Dunaja - viazané na tečúcu a stojatú vodu, život vo vodnej nádrži a v prirodzenej/prehradenej rieke
- Miestne zaujímavosti

Navrhované formy prezentácie

Min. 4 interaktívne prvky, napr.:

- stena s interaktívnymi prvkami (ďalej len „interaktívna stena“, pozri foto nižšie), tabuľa s otočnými prvkami, resp. iný prvok (napr. na kvíz, ďalej v texte len „kvíz“)
- zobrazenie životného cyklu vybraného druhu ryby na stene (plastické prevedenie, otváracie časti s informáciami ...)
- dotykový panel (3D prezentácia zameraná na vznik a život delty – nadväznosť na 3D kino)
- interaktívny model delty s použitím vody, ktorý odzrkadľuje reálne formy reliéfu v území, možnosť modelovania riečnej krajiny napr. v piesku, resp. v inom substráte, pozorovanie riečnych procesov (odplavovanie a usadzovanie riečneho materiálu, vznik a zánik ramien a pod.) – umožniť návštevníkom prácu s modelom, simulovanie tečúcej vody, napr. použitím väčšej nádoby s pieskom, ktorý sa dá „sprchovať“

Fotografie + text (panely)

Na podlahe farebne schematicky namaľovaný **tok Dunaja** od prameňa k delte s hlavnými prítokmi (foto nižšie)

Akvárium s druhmi rýb pôvodnými v povodí Dunaja

UČEBŇA 2: TEMATICKÉ ZAMERANIE - LUŽNÝ LES

Cieľ: Priblížiť návštevníkom krásy lužného lesa, život v lese, na stromoch, v dreve, v pôde, v korunách stromov, s dôrazom na zvláštnosti a zaujímavosti.

Témy:

- Čo je lužný les, ako vzniká, typy lužného lesa
- Rastliny a živočíchy lužných lesov, ich adaptácia na ekologické podmienky
- Zaujímavosti z lužného lesa (napr. liany – podobnosť s dažďovými pralesmi a pod.)

- Ohrozenia, možnosti ich zachovania
- Rozdiel medzi prirodzeným lužným lesom a monokultúrou šľachtených nepôvodných druhov

Navrhované formy prezentácie

Min. 5 interaktívnych prvkov, napr.

- maketa stromu s „otvárateľnou kôrou“, ktorá umožní pozrieť sa do stromu (príklad dubov, ktoré boli použité na stavbu sýpky), vo vnútri stromu možnosť pozorovať komôrky živočíchov (dutinové hniezdiče - d'ateľ, sýkorka, cicavce ako plch veverička, netopiere, pod kôrou larvy chrobákov v dreve a pod.), možnosť po jednoduchých schodíkoch vystúpiť k dutinám uloženým vyššie), makety vtákov na strome + zvuky vtákov
- interaktívna stena
- 3D model bobrej hate (deti si môžu vyskúšať „postaviť“ bobriu hrádzu)
- panel s otáčacími prvkami (kvíz)

Zapojenie všetkých zmyslov – prvky na aktivity zamerané na hmat, čuch, chuť, sluch, zrak

Inštalácia prírodnín (hniezda, vajíčka, pierka, kožušiny, exponát bobra (ošetrený tak, aby sa ho deti mohli dotýkať/ alt. model bobra, odliatky stôp živočíchov.....)

Fotografie + text (panely)

„Odpočívadlo“ v hniezde orliaka morského (foto nižšie) – alt. umiestniť v podkroví sýpky

UČEBŇA 3: TEMATICKÉ ZAMERANIE - LÚKY A PASIENKY

Cieľ: Oboznámiť návštevníkov s ekosystémom lúk a pasienkov, atraktívnou formou sprostredkovať informácie o konkurencii a evolučných stratégiách rastlín a živočíchov, o vzácnych druhoch viazaných na tieto nelesné biotopy, o ich ohrození a ochrane a s tým súvisiacej potrebe manažmentu.

Témy:

- Ako vznikli lúky a pasienky, aké sú medzi nimi rozdiely, typy – väzba na hospodárenie človeka
- Rastliny a živočíchy lúk a pasienkov, ich evolučná stratégia, ich adaptácia na ekologické podmienky
- Tienistá stránka kosby
- Zaujímavosti z lúk a pasienkov
- Ohrozenia, možnosti ich zachovania

Navrhované formy prezentácie

Min. 4 interaktívne prvky, napr.:

- zostavenie kvízu
- makety stebiel trávy, človek prechádza lúkou z pozície hmyzu, všetko na lúke je zrazu väčšie ako človek, on sa prediera pomedzi stebelá tráv a stretáva iný hmyz, pavučinu, mravenisko, v ktorom mravce krmia larvu motýľa modráčika – na spôsob mikrokozmos, opel'ovače – včela, osa, čmeliak – ukážky plástov a hniezd a vysvetlenie rozdielov materiálu a následne výhody/nevýhody, hniezdo zajaca/bažanta/prepelice v tráve apod.

Fotografie + text (panely)

UČEBŇA 4: TEMATICKÉ ZAMERANIE – POLIA

Cieľ: Priblížiť návštevníkom pestovanie poľnohospodárskych plodín a ich následné spracovanie, nakoľko objekt je umiestnený v poľnohospodársky intenzívne využívannej krajine s bohatou históriou.

Témy:

- Kultúrna poľnohospodárska krajina, pestovanie plodín, ich chemické ošetrovanie, BIO alternatívy
- Rastliny a živočíchy polí, zmeny pôdnej fauny
- Kultúrne rastliny a dôležitosť opel'ovačov
- Odnos úrodnej vrstvy pôdy, zastavanie poľnohospodárskej pôdy, znečistenie
- Poznávanie poľnohospodárskych plodín a ich váženie a spracovanie v rámci praktických aktivít, pre mladšie deti poznávanie hospodárskych zvierat a výrobkov z nich
- Zaujímavosti

Navrhované formy prezentácie

Min. 4 interaktívne prvky, napr.:

- interaktívna stena (pod zemou, nad zemou...)
- drevené dopĺňovačky a spájačky
- model života v pôde (vstup „pod zem“ - nora krtka, cestička dážďovky, korene rastlín a pod.)
- kvíz

Fotografie + text (panely)

Ukážky pestovaných plodín, výrobkov (napr. jednoduchá ramenná váha a nádoby s plodinami + sada úloh pre deti rôznych vekových skupín)

Model hniezda kane popolavej (hniezdi v obilí) a zajaca poľného

UČEBŇA 5: TEMATICKÉ ZAMERANIE - CHRÁNENÉ ÚZEMIA

Cieľ: Stručná a názorná prezentácia chránených území Slovenska a BA kraja

Témy:

- Národné parky Slovenska - „naj“ z NP (9 NP, základné informácie a zaujímavosti o každom NP – stručné, výstižné)
- Chránené krajinné oblasti Slovenska - „naj“ z CHKO (14 CHKO, základné informácie a zaujímavosti o každej CHKO – stručné, výstižné)
- Sprístupnené jaskyne v pôsobnosti ŠOP SR (13) – ako vzniká jaskyňa, jaskyňa ako biotop, zaujímavosti o každej jaskyni, stručné, výstižné, minimum textu
- Chránené územia v rámci BA kraja (maloplošné – základné informácie)
- Natura 2000 – čo je Natura, čo sú druhy a biotopy európskeho významu, lokality ÚEV a CHVÚ v BA kraji (základné informácie)

Navrhované formy prezentácie

Min. 4 interaktívne prvky, napr.:

- 3 D model krajiny Západného Slovenska
- interaktívna mapa SK (VCHÚ SK, jaskyne, MCHÚ + územia NATURA 2000 BA kraja)
- dotykový panel (3D prezentácia jaskyne, ako vzniká, výzdoba, fauna, flóra)
- prvky na kvíz

Fotografie + text (panely)

UČEBŇA 6: TEMATICKÉ ZAMERANIE – CITES

Ciel': Pomocou názorných ukážok upovedomiť návštevníkov o možných následkoch medzinárodného obchodu s ohrozenými druhmi rastlín a živočíchov.

Témy:

- Čo je CITES, ako funguje
- CITES a SR
- Slovenské druhy rastlín a živočíchov zaradené do zoznamov CITES
- Najčastejšie dovážané suveníry vyrobené z ohrozených druhov

Navrhované formy prezentácie:

Min. 2 interaktívne prvky (navrhnuť)

Stála expozícia (výber exemplárov v sklenených vitrínach zabezpečených proti poškodeniu a krádeži – príklady suvenírov z ohrozených druhov, príklady rôznych spôsobov nelegálneho prevozu vzácných druhov a pod.)

Veľkoplošné fotografie (výber ohrozených druhov rastlín a živočíchov verzus výrobky z nich)

Nadrozmerná mapa sveta (napr. na podlahe – využiteľná na aktivity, hra „na zemi“ o obchodovaní so vzácnymi druhmi, väzby dopytu v rozvinutých krajinách na biologickú rozmanitosť rozvojových krajín)

UČEBŇA 7 (MULTIFUNKČNÁ SÁLA): TEMATICKÉ ZAMERANIE – HISTORICKÁ EXPOZÍCIA

Ciel': V sále sa prezentujú najdôležitejšie informácie o objekte, historický prehľad rokov obce, archeologické nálezy a osobnosti obce s prepojením na hlavné mesto Bratislava.

Témy:

- história kaštieľa a sýpky – základná charakteristika objektov, stavebno-historický vývoj, návrhy obnovy,
- história Čunova – prehľad udalostí po jednotlivých storočiach
- história Čunova spätá s Dunajom - Čunovo od konca 17. storočia a v 18. storočí
- archeologické nálezy z obdobia Rímskej ríše – bronzová minca z Čunova
- osobnosti – Gašpar Laab, Ágost Sötér, Mária Terézia

Navrhované formy prezentácie (formy v rámci učebne č. 7 sú zoradené podľa tém expozície vyššie = 1. odrážka formy zodpovedá 1. odrážke témy atď.)

- **3D Maketa kaštieľa a sýpky** s popisom, zároveň aj s vnútornou prezentáciou miestnosti. Vedľa makety, **2 menšie tabule** uchytené k zemi so stručnými popismi. Na zemi/stene veľká **3D mapa Európy** s priblížením Ba regiónu, Bratislavy a Čunova
- **Min. 1 ks veľkej podsvietennej tabule** s uvedenými informáciami na stene/ na stene - 3D časová os so znázornenými vybranými udalosťami
- **Min. 2 Interaktívne panely/obrazovky** na stenách - možnosť preklikávať sa jednotlivými informáciami a fotkami
- Menšia **výkladná skriňa** v rohu miestnosti
 - **Maketa** bronzovej mince a ostatných prezentačných nálezov
 - **Okulus** min. 2 ks s prepojením na antickú Gerulatu a villa Rustica – spracovanie historického obdobia Rímskej ríše – s prepojením na BA, BSK
- **Prezentačný panel**

CHODBA KAŠTIEĽA

Cieľ: prierezovo poukázať na proces obnovy a rekonštrukcie kaštieľa a sýpky a odprezentovať najvýznamnejšie atraktivity (zaujímavosti) v blízkom okolí

Témy:

- proces obnovy kaštieľa a sýpky
- najvýznamnejšie atraktivity v okolí

Navrhované formy prezentácie:

- fotografie s popismi umiestnené na stenách pozdĺž celej chodby, dotyková obrazovka/obrazovky na stene

DIELŇA

- stoly, stoličky, vešiaky a odkladací priestor na materiál a prírodniny
- väčšie umývadlo (prívod vody)
- interaktívna tabuľa

EXTERIÉR

Min. 7 interaktívnych prvkov, napr.:

- „zvonkohra“ z drevín
- pieskovisko so skamenelinami (s možnosťou využitia vytvárania stôp živočíchov)
- pocitový chodník
- drevené tabule s otočnými prvkami
- panel stopy - bludisko
- tunel z vrbových prútov, resp. iná stavba
- hniezdo, do ktorého môžu 2-3 deti naraz vyliezť (cca 1,5 m nad zemou, okolo hniezda malé zábradlie) a pod.

SÝPKA

Min. 15 interaktívnych prvkov

Prízemie:

- na stenách budú osadené lišty/inštalčný systém na obrazy/plagáty/fotografie

- kvalitné osvetlenie výstavných priestorov/vystavovaných objektov
- priestor na inštaláciu obrazov/plagátov napr. na maliarských stojanoch

Prvé poschodie:

- zelená smart domácnosť- názorné ukážky, na ktorých si návštevník priamo vyskúša zariadenia takejto domácnosti od triedenia odpadu, cez tepelné čerpadlá, izolácie, systém na zber dažďovej vody až po alternatívy čistiacich prostriedkov v BIOkvalite.

Druhé poschodie:

Možnosť využitia nádherného podkrovného priestoru na workshopy menších skupín a trvalé inštalácie, napr. hniezda orliaka a ďalších živočíchov vo forme kútiku na odpočívanie doplnené o 3D obrazy z blízkej prírody. Takéto využitie priestoru by bolo viacúčelové a mohli by tu pracovať menšie skupinky napr. počas workshopov s rôznym zameraním.

FOTO na inšpiráciu

riečka na podlahe

interaktívna stena

odpočívadlo.....

bludisko - stopy

